

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Projekty ekologiczne dofinansowane z funduszy unijnych

Ekoinwestycje na Śląsku

Pojęcie „zrównoważony rozwój” wywodzi się z siedemnastowiecznego leśnictwa. Pierwotnie oznaczało takie gospodarowanie lasem, by wycinać tylko tyle drzew, ile może urosnąć, czyli nie doprowadzić do śmierci drzewostanu. Stopniowo terminem tym zaczęto określać coraz więcej zagadnień związanych z ochroną przyrody. Obecnie zrównoważony rozwój rozumie się jako sposób życia społeczeństw, który ma na celu zaspokojenie aspiracji obecnego pokolenia, tak by nie uniemożliwić tego samego następnym generacjom. Zdrowie i integralność ekosystemu Ziemi mają być zachowane, chronione i przywracane. Model ten zakłada właściwe kształtowanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym, dbałością o środowisko a jakością życia człowieka. Zasada zrównoważonego rozwoju przyświeca obecnie większości organizacji międzynarodowych i krajów, w tym Unii Europejskiej i Polsce.

W naszym kraju zasada zrównoważonego rozwoju znalazła się w Konstytucji – zapisano ją w art. 5 ustawy zasadniczej, a także w ustawie Prawo ochrony środowiska. Kierując się nią instytucje unijne to m.in. Komisja Europejska i Parlament Europejski. Po wstąpieniu Polski do UE zostaliśmy objęci ekologicznymi programami inwestycyjnymi, promującymi aktywizowanie społeczności lokalnych na rzecz środowiska oraz inicjowanie i wspieranie działań na rzecz aktywnej ochrony przyrody. Największym z nich jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, którego głównym celem jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku. W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007–2013 na działania proekologiczne wykorzystano 2 mld euro, a w perspektywie 2014–2020 do wydania są 3,5 mld euro.

Instytucją dofinansowującą i wdrażającą unijne projekty ekologiczne na Śląsku jest

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W 2015 roku otrzymał odznakę honorową „Za zasługi dla zrównoważonego rozwoju”, przyznaną przez Radę Polskiej Izby Ekologii. Fundusz nagrodzono za działania i prace podejmowane na rzecz edukacji ekologicznej i ochrony środowiska, w tym realizację inwestycji unijnych na terenie całego województwa.

Programy pomocowe UE są wprowadzane zgodnie z unijną zasadą subsydiarności, która polega na udzielaniu pomocy wtedy, gdy mniejsze podmioty same nie są w stanie czegoś zrealizować. W przypadku ekoprzedsięwzięć dla większości śląskich gmin wartość realizowanych inwestycji przekracza ich budżety. Unijne pieniądze to często jedyna możliwość np. skanalizowania i podłączenia wodociągu do gospodarstwa domowego bez narażania mieszkańców na koszty. Celem wszystkich projektów jest dostosowanie kluczowych dziedzin życia Polaków do standardów obowiązujących w innych państwach UE – od przetwarzania odpadów, oczyszczalni ścieków, przez odnawialne źródła energii, termomodernizację budynków, po rewitalizację parków i ochronę zwierząt i ich siedlisk.

SOSNOWIEC

W 2014 roku w mieście otwarto nowo wybudowany Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych. Koszt projektu wyniósł 101 mln złotych – około 54 mln złotych z tej kwoty stanowią środki unijne przyznane z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zakład spełnia wszelkie normy ekologiczne i jest w stanie przyjąć 93 tys. ton odpadów komunalnych do przerobienia. Dzięki segregowaniu, przetwarzaniu i zagospodarowaniu zmniejszyła się o prawie 50 proc. ilość odpadów trafiających na składowisko, a gmina jest teraz w stanie przyjąć i zagospodarować cały strumień odpadów z terenu Sosnowca. Niebagatelną

wartością dodaną projektu są zagospodarowanie terenów poprzemysłowych i stworzenie nowych miejsc pracy.

CZĘSTOCHOWA

Dzięki środkom unijnym miejscowości powiatu częstochowskiego budują nowe lub rozbudowują istniejące oczyszczalnie ścieków. WFOŚiGW w Katowicach dofinansował modernizację Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Częstochowie WARTA. Obsługuje ona aglomerację liczącą ok. 250 tys. mieszkańców i kilkaset podmiotów gospodarczych. Zbiera ok. 90 proc. ścieków wytwarzanych w mieście, a pozostałe 5–7 proc. odprowadza do drugiej wykorzystywanej przez spółkę oczyszczalni, znajdującej się w dzielnicy Dźbów.

Ze środków Funduszu korzysta też wiele gminnych oczyszczalni. Z 16 gmin powiatu częstochowskiego aż 12 pozyskało pieniądze na budowę bądź modernizację. Dofinansowanie lub pożyczkę otrzymały gminy: Kamienica Polska, Klomnice, Koniecpol, Konopiska, Krużyna, Mstów, Mykanów, Olsztyn, Poczesna, Przysrów, Rędziny i Starcza.

RACIBÓRZ

Zabytkowy Park Świerklaniecki w 2015 roku skorzystał z dotacji Funduszu przeznaczonej na ochronę różnorodności biologicznej, zachowanie funkcji ekosystemów i ochronę zieleni parkowej wraz z unikalnym drzewostanem. Niemal dwustuhektarowy park jest wpisany do rejestru zabytków dawnego województwa katowickiego. Na jego terenie rośnie około 100 gatunków drzew i krzewów, m.in.: modrzew polski, topole białe, platany, dęby szypułkowe, jesiony wyniosłe, sosny limby, sosny wejmutki, klony srebrzyste i lipy. Wiele z nich jest zagrożonych wyginieciem. Dzięki wsparciu WFOŚiGW w Katowicach realizowane są prace pielęgnacyjne 57 drzew, wycinka 19 drzew, pielęgnacja 425 metrów kwadratowych trawników i 690 metrów

kwadratowych żywopłotów. Celem zaplanowanych działań jest ochrona cennej zieleni parkowej, w tym zabytkowego drzewostanu charakteryzującego się ciągłością na przestrzeni wieków.

PROGRAM KAWKA

Druga edycja programu Kawka ma na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, m.in. CO₂ i pyłów, i wspiera wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii. Podczas realizacji pierwszej odsłony projektu podpisano umowy z 11 wojewódzkimi funduszami, na łączną kwotę ponad 121 mln złotych. W ramach programu osoby prywatne mogą np. uzyskać dofinansowanie do instalacji paneli słonecznych na dachach domków jednorodzinnych, jeśli posiadają w pełni ekologiczny piec węglowy. Dofinansowanie może wynieść 9600 złotych.

Większość zaplanowanych inwestycji obejmuje podłączenie obiektów ogrzewanych dotąd za pomocą pieców węglowych do miejskich sieci ciepłowniczych lub zastąpienie węglowego ogrzewania gazowym. Nieodłączną częścią programu Kawka są kampanie edukacyjne prezentujące zdrowotne i społeczne korzyści płynące z eliminacji niskiej emisji, czyli emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza na wysokości do 40 metrów nad ziemią.

Łącznie w drugiej edycji programu zaplanowano do dofinansowania 29 zadań, które mają kosztować ponad 18 mln złotych. Zostały zrealizowane przede wszystkim w strefach, w których występują znaczące przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń zanieczyszczeń, dla których opracowano programy ochrony powietrza. Program obejmuje więc: Bytom, Chorzów, Cieszyn, Częstochowę, Dąbrowę Górniczą, Łaziska Górne, Racibórz, Radzionków, Rudę Śląską, Sosnowiec, Zabrze, Zawiercie, Żory i Żywiec.

Akcja „365 reklamówek śmieci” kampanią społeczną roku 2015 portalu ulicaekologiczna.pl

Wszystko zaczęło się od pomysłu prezesa Fundacji Ekologicznej ARKA Wojciecha Owczarza, który w ciągu roku postanowił zebrać 365 reklamówek z odpadami porzuconymi w lasach i nad jeziorami. – Udało mi się zebrać dokładnie 373 reklamówki śmieci, a w całej akcji zebraliśmy ich ponad 3500. W edukację ekologiczną towarzyszącą akcji angażowały się szkoły i organizacje z całej Polski – mówi prezes. Celem kampanii było propagowanie idei recyklingu – w Polsce na wysypiska wciąż trafia aż 70 proc. śmieci, podczas gdy w Niemczech czy Holandii to tylko 1 proc.

Jednorazowe plastikowe reklamówki są jednymi z najczęstszych śmieci na dzikich wysypiskach. Rocznie na świecie wprowadza się ich w obieg prawie 1 bln. Wyrzucone tworzą ok. 18 mln ton odpadów. Akcja „365 reklamówek śmieci” miała na celu głównie

edukację społeczeństwa w kwestii świadomej konsumpcji (kupowanie produktów jak najmniej zapakowanych) i właściwej gospodarki odpadami (recykling zamiast składowania). Ogólnopolska kampania „Nie bądź jednorazowy” była dofinansowana m.in. ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Patronat nad akcją sprawowało Ministerstwo Środowiska.

Akcja wciąż trwa i każdy chętny zbieracz może się do niej przyłączyć. Wystarczy wejść na stronę www.365reklamoweksmieci.pl i w specjalnej zakładce wpisać swoje imię, nazwisko i liczbę zebranych reklamówek. Uwieczni się w ten sposób swój wkład w poprawę stanu środowiska naturalnego i da dobry przykład innym.

